

آشنایی با مکس کیو دی ای

زهرا رضازاده

دکتری علم اطلاعات و دانش شناسی

کد گذاری

- رایانه ها برای آنکه معجزه خود را نشان دهد باید بتواند داده هایی که شما در تحقیق خود جمع آوری می کنید را بخواند. مثلا اگر در بخشی از محتوای شما نوشته شده باشد که «بزرگترین مشکل محیط زیست متلاشی شدن لایه اوزون است»، نرم افزار نمی تواند این جمله را **درک** کند. پس باید آن را ترجمه کرد. فرایندی که آن را کد گذاری می نامند.
- داده های پراکنده باید در مجموعه هایی معنادار گرد هم آیند تا کار تحلیل ساده شود.
- **هدف اصلی کد گذاری:** ساده سازی کار در استفاده از متن که از طریق جمع آوری محتواهای یکسان در گروه ها و مقولات کوچکتر ممکن می شود.

رویکردهای کد گذاری

- **استقرایی:** در این رویکرد، محتوا بررسی می شود و قالب یا قالبهایی به ذهن می آیند (کد) و سپس در صورت برخورداری از فراوانی لازم، پذیرفته می شوند. اگر این کدها با هم ارتباط داشته باشند یک کد محوری شکل می گیرد. از چند کد محوری، مقوله ها استخراج می شوند.
- **قیاسی:** در این رویکرد، بر اساس نظریه (ها) به بررسی محتوا پرداخته می شود. بخش هایی که نشان دهنده مقوله هاست مشخص می شود، سپس در هر مقوله به دنبال کدهای محوری و در هر کد محوری، برای یافتن کدها تلاش می شود.

رویکردهای کد گذاری

استقرایی

قیاسی

مقوله	کد محوری	کد
اجتماعی	اعتیاد	سیگار، مواد مخدر، الکل
روانی	انحراف اخلاقی	ارتباط غیر مشروع
فردی	مشکلات خانوادگی	ناسازگاری پدر، مداخله والدین

نرم افزارهای تحلیل محتوای کیفی، **نمی توانند** داده ها را تحلیل کنند. تفسیر و تحلیل داده ها جزو مسؤولیت اصلی محقق باقی می ماند و هیچ نرم افزاری قادر به تفسیر آنها نخواهد بود.

نحوه ذخیره و back up گرفتن

➤ از لحظه ای که شروع به کار با برنامه می کنید MAXQDA هر مرحله را به طور اتوماتیک

ذخیره می کند و نیازی نیست کار خود را ذخیره کنید در منو project با عملکرد backup

Project می توانید امنیت پروژه خود را در تمام مراحل تأمین کنید.

➤ فایل های پروژه پسوند mx4 (نسخه ۱۰)

معرفی پنجره های چهارگانه

➤ چهار پنجره اصلی دارد

➤ سیستم اسناد Document system همه اسناد ، عکس ها ، متون ، فایل های پی دی اف و... در آن ذخیره می شود

➤ Code system کدهای ساخته شده در آن ذخیره می شود که دارای اعداد کدها هستند.

➤ Document Browsers فایل ویرایش است می توان در آن بخش های متن، کدهای متصل یا حافظه های جانبی

ایجاد گردد. (محتوی سندها)

➤ Retrieved segments این پنجره اسناد و کدها فعال شده متناظر با هر متن را نمایان می سازد.

The screenshot shows the MAXQDA 10 software interface. The title bar reads "D:\Running\Presentation & Workshops\MaxQDA\MaxQDA Projects\1.mx4 - MAXQDA 10". The menu bar includes "Project", "Edit", "Documents", "Codes", "Memos", "Attributes", "Analysis", "Visual tools", "Windows", "MAXDICTIO", "Language", and "Toolbars". The interface is divided into several panes: "Document System", "Document Browser", "Code System", and "Retrieved Segments".

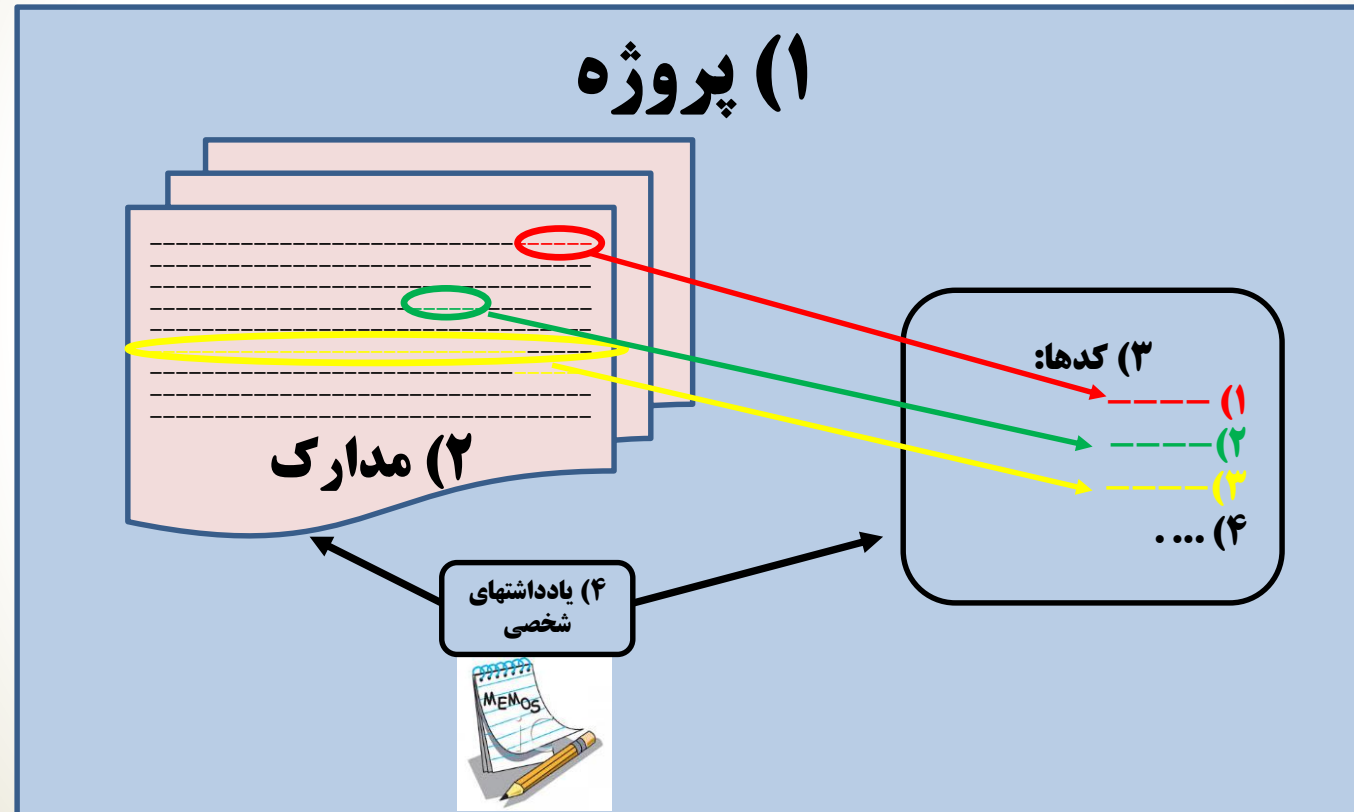
Four red-bordered boxes highlight specific areas, each with Persian text and an arrow pointing to a toolbar:

- Top-left box:** "بخش اول: نظام مدارک + امکانات و قابلیتها" (Section 1: Document System + capabilities and features). An arrow points to the toolbar of the "Document System" pane.
- Top-right box:** "بخش سوم: مدارک + امکانات و قابلیتها" (Section 3: Documents + capabilities and features). An arrow points to the toolbar of the "Document Browser" pane.
- Bottom-left box:** "بخش دوم: نظام کدها + امکانات و قابلیتها" (Section 2: Code System + capabilities and features). An arrow points to the toolbar of the "Code System" pane.
- Bottom-right box:** "بخش چهارم: بخشهای بازبازی شده (کد + مدارک) + امکانات و قابلیتها" (Section 4: Retrieved Segments + capabilities and features). An arrow points to the toolbar of the "Retrieved Segments" pane.

The Windows taskbar at the bottom shows the time as 1:38 AM on 1/25/2015, with system icons for network, volume, and power. The taskbar also displays icons for Internet Explorer, Google Chrome, Microsoft PowerPoint, and Microsoft Word.

قسمت های اصلی تحلیل محتوای کیفی

پنجرهٔ “Retrieved Segments” بخش های کدگذاری شده

- تمام بخش های کدگذاری شده که از طریق انتخاب و یا فعالسازی متن ها یا کدهایی خاص بازیابی شده اند، در پنجرهٔ “Retrieved Segments” نشان داده می شوند.
- در سمت چپ هر بخش از متن می توانید نام متن و شماره پاراگرافی که بخش به آن تعلق دارد و کد اختصاص داده شده به آن را ببینید. اگر یک memo به بخش اختصاص داده شده باشد، آن نیز نشان داده می شود.
- هنگامی که در هر جایی در این باکس کلیک کنید، متن اصلی که این بخش از آن گرفته شده در پنجرهٔ “Document Browser” باز می شود.

اسناد

- ساخت سند و ویرایش آن
- نحوه گروه بندی اسناد و ویرایش آن
- جا به جایی در بین اسناد
- جستجوی سند
- فعال شدن شدن یک سند و تولید محتوا برای آن
- جستجو در محتوای سند

۱. وارد کردن و سازمان دهی متون

➤ و تصاویر PDF فایل های Doc/x,RTF,TXT قابلیت وارد کردن و سازمان دهی

انواع اسناد متنی را دارد. این متون شامل انواع اشیاء مانند جدول، تصویر، گراف و

غیره است. با JpG,GIF

➤ متون جدید را وارد کرده ، کپی نمود.

برای وارد کردن یک فایل

➤ در **document system** بر روی **document** کلیک، و منو **import document** را

انتخاب می کنیم ، و فایل مورد نظر را انتخاب می کنیم .

drag and draop ➤

ctrl+shift+T ➤

Document System

Documents 307

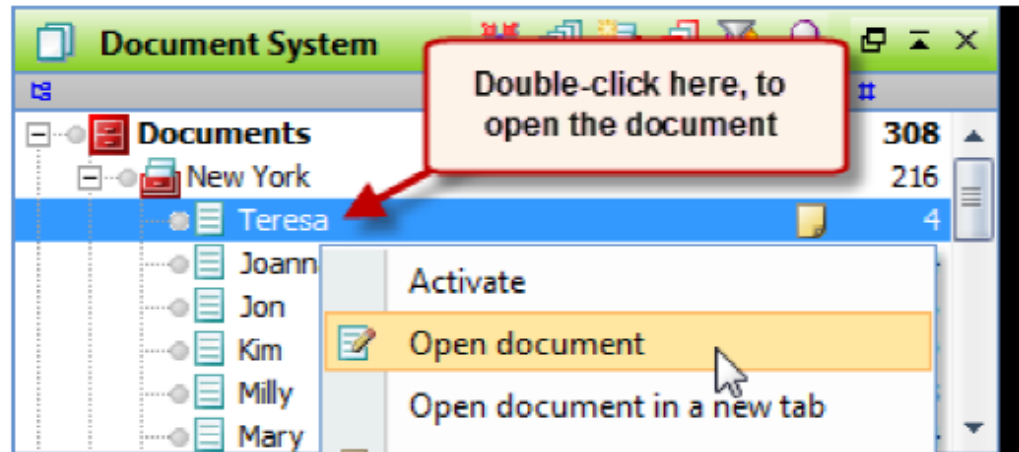
New York	M	215
Teresa		4
Joanna		23
Jon		36
Kim		29
Milly		3
Mary		34
George		38
Vincent		48

Documents 308

Activate all documents	
Deactivate all documents	
Activate by variable	
Invert activation	
Memo	Ctrl+M
Overview of coded segments	
Overview of memos	
Overview of variables	
Overview of links	
Tag cloud	
New document group	
Sort document groups	
Sort document groups	
Create document	
Import document(s)	Ctrl+Shift+T
Import structured document (Preprocessor)	

باز کردن یک سند برای ویرایش

- روی اسم سند دوبار کلیک کرد در پنجره Document system
  - یا روی اسم سند یک بار کلیک راست کرد و گزینه Open document از منو را انتخاب کرد.
- فایل انتخاب شده و آماده برای ویرایش علامت مداد بر روی آن نمایش داده می شود .

نحوه گروه بندی

➤ می توان متون و فایل های ایجاد شده را در گروه های جداگانه دسته بندی نمود . گروه ها مثل فولدر ها هستند و

➤ از طریق ، رایت کلیک بر روی **document**، و انتخاب **new document group** می توان این کار را انجام داد .

➤ **max** همیشه خود نامی مثل گروه ۱ ، گروه ۲ ، .. را پیشنهاد می دهد ، اما می توانیم خود نام را تغییر داده و نام منطبق با کار را انتخاب کرد همچنین از طریق **Re name document group** امکان تغییر نام گروه وجود دارد . می توان فایل را در گروه ها جابه جا نمود .

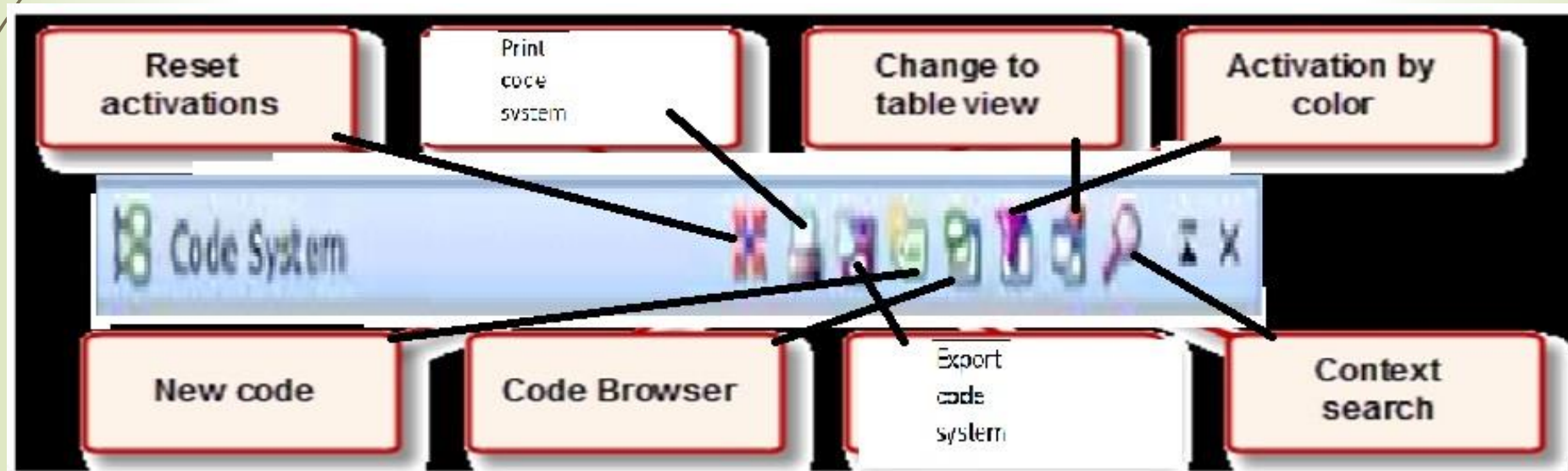
کد بندی .

17

یکی از مهم ترین عملکردهای MAXQDA ارائه کد و متن است . کد ها را بصورت

سلسله مراتبی در code system منظم می کنند. بالای کد سیستم نواری دیده

می شود که دست یابی سریع به عملکردها را نشان می دهد.

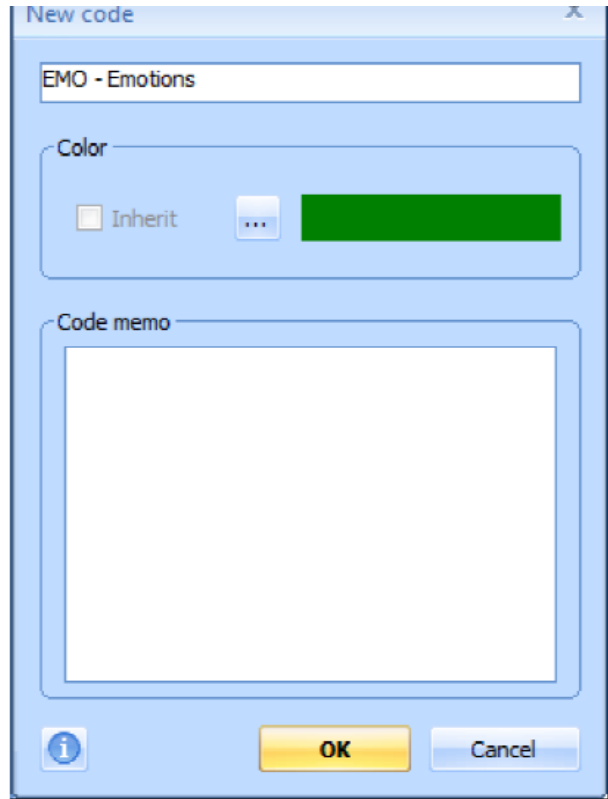
➤ علامت مثبت یا منفی در کنار نام کد نشان می دهد آیا زیرمجموعه دارد یا نه .

➤ نحوه ایجاد کد

➤ ۱. کلیک کردن روی علامت `new code` در `tool bar`

➤ ۲. استفاده از میانبر `ALT+N`

➤ راست کلیک کردن روی `code sys` و انتخاب `New code`

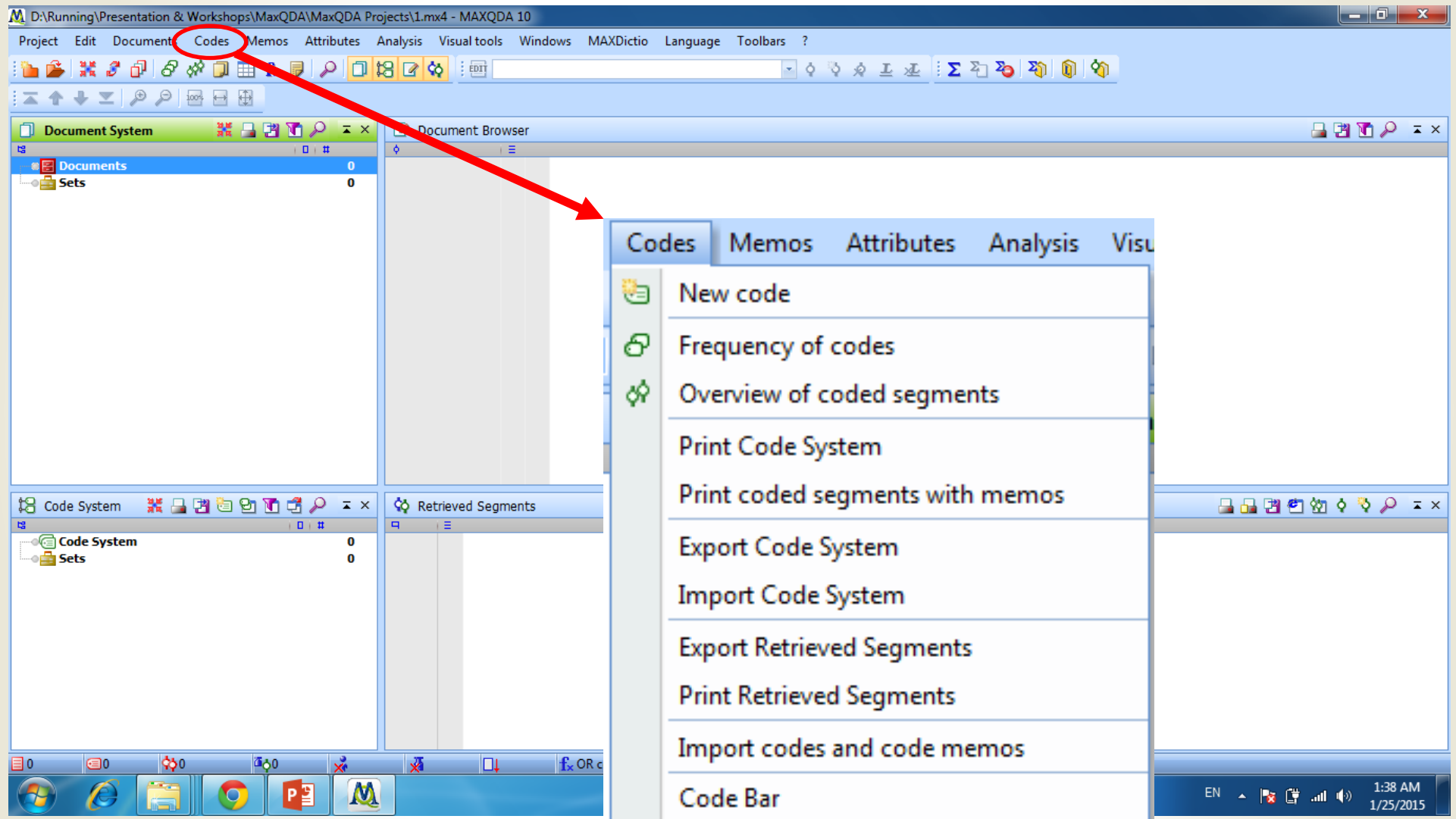

- ▶ ترتیب کدها و زیرکدهها را در کد سیستم، با عملکرد **drag & drop** موس می توان تغییر داد. همچنین می توان بر حسب حروف الفبا با کلیک روی **Sort code** آنها را منظم کرد. می توان به هر کد یک رنگ اختصاص داد.
- ▶ رنگها در **MAXDQA** عملکرد تحلیلی دارند. می توانند تفاوت های نظام مند بین کدها را از طریق بصری نشان دهند.

➤ سازمان دهی کد سیستم

➤ در هر زمان می توان در کد سیستم تغییراتی را اعمال کرد. حتی می توان برخی از کدها را حذف نمود. ساختار کد سیستم را تغییر داد .

➤ با کشیدن آن به محلی که مد نظرتان است (با استفاده از ماوس) برخی از اجزاء کد سیستم را می توان کپی کرد. مثلاً " می توان کدها و زیر کدهای مشابه تولید کرد.

سایر امکانات کدگذاری

- استخراج فراوانی کدها (Code Frequencies)
- مشاهده بخشهای کدگذاری شده (Coded Segments)
- چاپ بخشهای کدگذاری شده (Print Coded Segments)
- صدور (تهیه خروجی) نظام کدگذاری (Export Code System)
- وارد کردن (دروندهی) نظام کدگذاری (Import Code System)
- صدور (تهیه خروجی) بخشهای بازیابی شده (Export Retrieved Segments)
- چاپ بخشهای بازیابی شده (Print Retrieved Segments)

کد دادن به فایل ها - کد گذاری باز

مفهوم کد گذاری باز (معنا، منظور و وصفی از تولید کل شند)

نحوه ساختن کدهای باز (code with a new code)

نحوه کار با کدهای تکراری و ویرایش و اصلاح آنها (code with....) و یا با فعال کردن سند و کد و

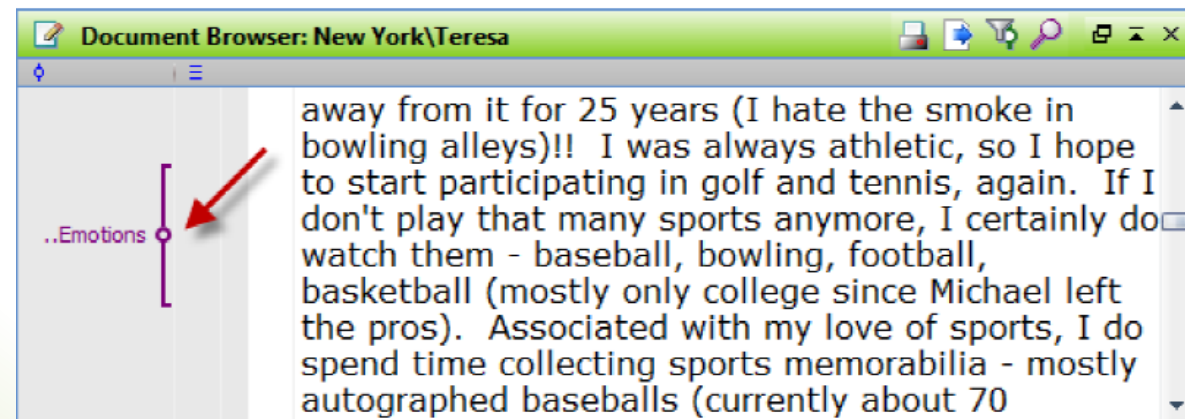
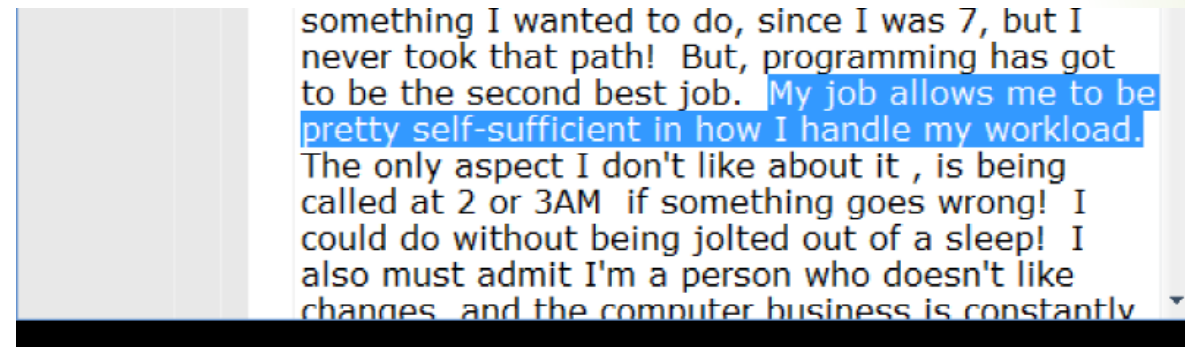
راست کلیک روی متن و آیکون (code with active codes).

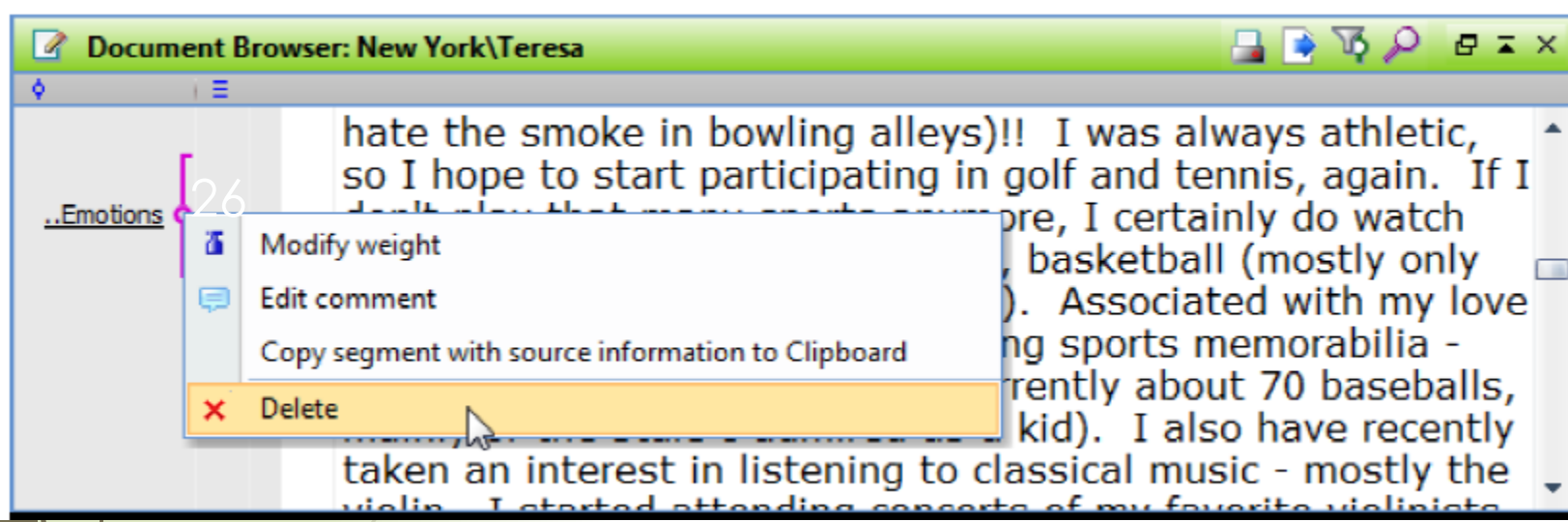
برخی از قواعد کد گذاری باز (عبارات رسا، کوتاه، مفرد)، (اصطلاحات روانشناسی و جامعه شناسی).

برای اینکه ، کد اختصاص داده شده به متن را حذف کرد در document browser بر

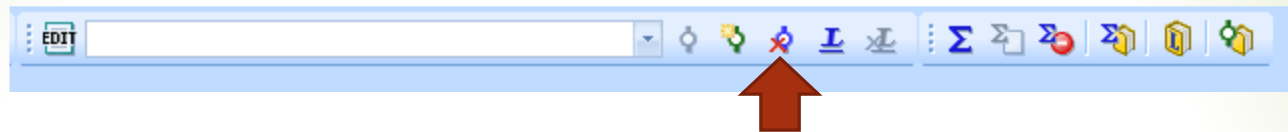
روی کد کلیک می کنیم سپس کد را حذف می کنیم

➡ با حرکت نشان گر ماوس روی نوار کد ، یک کادر ظاهر می شود که اطلاعاتی درمورد

کد ، وزن آن ، تاریخ ایجاد و نویسنده ارائه می دهد.

➤ اگر پی ببرید که بخش هایی از سند را به اشتباه کدگذاری کرده اید و یا بخواهید که کد آن را بردارید، می

توانید از آندو کردن آن کدگذاری استفاده کنید.

➤ راحت ترین راه برای انجام این کار، کار با دکمه کنار **set link** است

➤ با کلیک کردن بر روی این دکمه، فهرستی از تمام کدگذاری هایی که در طول جلسه کنونی انجام داده اید باز

می شود و برای **Undo** کردن یکی از آنها، فقط بر روی آن کلیک کنید.

فعال سازی

➤ فعال سازی یکی از عملکردهای اصلی در مکس کیودا است که امکان دسترسی بسیار گزینشی به داده ها را برای شما فراهم کرده و شما را قادر می سازد تا تحلیلی سریع و کارآمد انجام دهید، حتی موقعی که بر روی پروژه های بزرگ با جستجوهای پیچیده کار می کنید.

فعال سازی اسناد

همانطور که می دانید، تمام متن ها و گروه های متنی در “ Document System” نمایش داده می شوند. برای

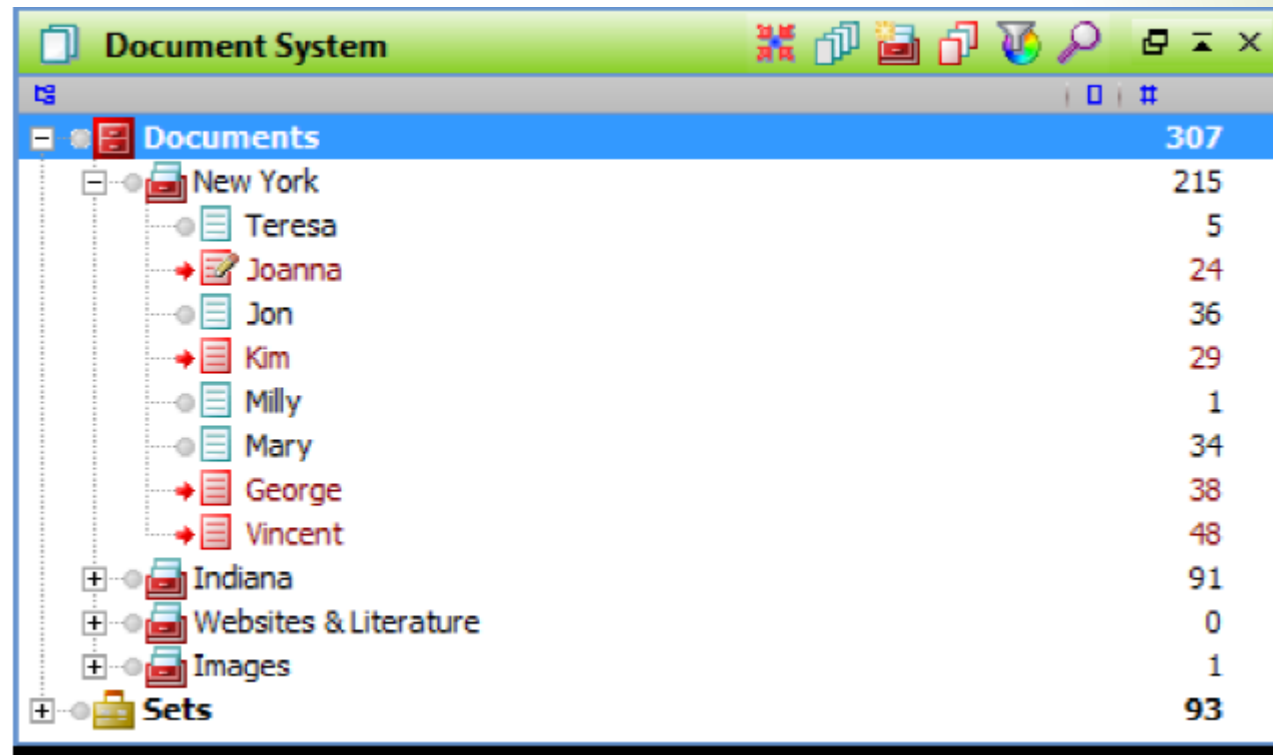
فعال سازی یک متن خاص، میتوانید دو کار انجام دهید:

با کلیک راست کردن بر روی متن و انتخاب **Activate** از منوی راست کلیک ، یا نگه داشتن کلید کنترل و کلیک چپ بر روی نام(های) متن.

شما می توانید تمام متن های یک گروه متنی را با پایین نگه داشتن کلید کنترل و کلیک کردن بر روی نام گروه متنی فعال

سازی کنید. نام متن های فعال شده به رنگ قرمز نشان داده می شود، متن های غیرفعال به رنگ سبز مایل به آبی نشان

داده می شوند. به علاوه، یک فلش قرمز رنگ متن های فعال شده را به شما نشان می دهد.

The screenshot shows a window titled "Document System" with a tree view of documents. The "Documents" folder is expanded, showing a list of sub-folders and their respective document counts. The "New York" folder is expanded, showing a list of sub-folders and their respective document counts. The "Sets" folder is also expanded, showing a list of sub-folders and their respective document counts.

Folder	Count
Documents	307
New York	215
Teresa	5
Joanna	24
Jon	36
Kim	29
Milly	1
Mary	34
George	38
Vincent	48
Indiana	91
Websites & Literature	0
Images	1
Sets	93

فعالسازی کدها همانند فعالسازی اسناد متنی است. می توانید یک کد را یا با استفاده از کلیک راست و انتخاب گزینه **Activation** انتخاب کنید و یا، همانند کار با اسناد، درحالیکه کلید کنترل را پایین نگه داشته اید بر روی کدها کلیک چپ کنید.

همانند فعالسازی متن ها در “**Document System**”، رنگ کدها نشان دهنده حالت فعال آنهاست. کدهای فعالسازی به رنگ قرمز بوده و با یک فلش نشان داده می شوند.

در پایین پنجره مکس کیودا یک نوار وضعیت وجود دارد که ، از سمت چپ، تعداد کل متن ها و کدهایی که در حال حاضر فعال هستند و تعداد بخش های کدگذاری شده ای که بازیابی شده اند را نشان می دهد.

فعال سازی و ویرایش سند

- ▶ فعال کردن EDIT برای دستکاری در متن
  - ▶ کلیک روی Content search جستجوی کلمه در متن
  - ▶ جهت درج یادداشتها از document memo در پنجره document system استفاده می کنیم .
  - ▶ جهت درج یادداشتها درباره متن مصاحبه (نامفهوم) از new memo در پنجره document browser استفاده می کنیم.
  - ▶ مشخصات سند و ویژگیهای مصاحبه گر
- ▶ Attributes → list of attributes → new attributes → edit

نحوه کد گذاری محوری

➤ مفهوم کد گذاری محوری (وجه اشتراک مفاهیم)

➤ ساختن کد گذاری محوری (new code)

➤ ویرایش مقوله ها و نحوه ساختن ریر مقوله ها

➤ نحوه استخراج ویژگیها

➤ تهیه خروجی یک مقوله (overview coded segments)

➤ نحوه تفسیر مقوله (code memon)

➤ نکات اصلی (عبارات کلیدی)، (نمونه گیری متنوع)

نحوه کد گذاری گزینشی

➤ مفهوم کد گذاری گزینشی (استنباط روابط نظری بین مقولات)

➤ چطور روابط نظری بین مقولات را ویرایش کنیم؟

➤ نحوه خروجی گرفتن از روابط نظری

➤ نحوه تفسیر روابط نظری

ابزارهای بصری

ابزار نقشه نگاری مکس کیودا ، هفت ابزار بصری دیگر وجود دارد که شش تا از آنها را می توانید در نوار ابزار

Visual Tools ببینید. اگر نوار ابزار قابل مشاهده نیست، فقط کافی است که آن را در منوی پایین روی

فعال کنید.

همه این ابزارها هم چنین در منوی پایین رو قابل مشاهده هستند.

